

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 77 E

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

57. sējums
2014. gada 15. marts

Paziņojums Nr.

Saturs

Lappuse

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

PADOME

2014/C 77 E/01

Padomes Nostāja (ES) Nr. 2/2014 pirmajā lasījumā, lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par minimālo prasību noteikšanu, lai sekmētu darba ņēmēju mobilitāti starp dalībvalstīm, uzlabojot papildpensijas tiesību iegūšanu un saglabāšanu

Padome pieņēmusi 2014. gada 17. februārī ⁽¹⁾..... 1

LV

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

PADOME

PADOMES NOSTĀJA (ES) Nr. 2/2014 PIRMAJĀ LASĪJUMĀ,

lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par minimālo prasību noteikšanu, lai sekmētu darba ņēmēju mobilitāti starp dalībvalstīm, uzlabojot papildpensijas tiesību iegūšanu un saglabāšanu

Padome pieņēmusi 2014. gada 17. februārī

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2014/C 77 E/01)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 46. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atziņumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Personu brīva pārvietošanās ir viena no Savienības pamatbrīvībām. Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 46. pantā ir noteikts, ka Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru pēc apspriešanās ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju pieņem direktīvas, kas nosaka, kādi pasākumi jāveic, lai

radītu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kas noteikta LESD 45. pantā. LESD 45. pantā noteikts, ka darba ņēmēju pārvietošanās brīvība ietver tiesības pieņemt darba piedāvājumus un "šajā nolūkā brīvi pārvietoties dalībvalstu teritorijā". Šīs direktīvas mērķis ir veicināt darba ņēmēju mobilitāti, mazinot šķēršļus, kurus tai rada noteikti noteikumi par papildpensiju shēmām, kas saistītas ar darba tiesiskajām attiecībām.

- (2) Darba ņēmēju sociālo aizsardzību pensiju jomā garantē ar likumu noteiktās sociālā nodrošinājuma shēmas, ko papildina ar darba līgumu saistītas papildpensiju shēmas, kuras dalībvalstīs kļūst arvien izplatītākas.

- (3) Eiropas Parlamentam un Padomei ir plašas pilnvaras attiecībā uz vispiemērotāko pasākumu izvēli LESD 46. pantā noteiktā mērķa sasniegšanai. Koordinācijas sistēma, kura paredzēta Padomes Regulā (EEK) Nr. 1408/71 ⁽³⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 883/2004 ⁽⁴⁾, un jo īpaši noteikumi, kas piemērojami summēšanai, neattiecas uz papildpensiju shēmām, izņemot tās shēmas, kas minētajās regulās ir definētas kā "tiesību akti" vai par kurām dalībvalsts sniegusi šajā ziņā ir sniegusi paziņojumu saskaņā ar minētajām regulām.

⁽¹⁾ OV C 185, 8.8.2006., 37. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2007. gada 20. jūnija nostāja (OV C 146 E, 12.6.2008., 217. lpp.) un Padomes 2014. gada 17. februāra nostāja pirmajā lasījumā. Eiropas Parlamenta ... nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ Padomes Regula (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma shēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenes locekļiem, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 5.7.1971., 2. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 30.4.2004., 1. lpp.).

- (4) Padomes Direktīva 98/49/EK⁽¹⁾ bija pirmais konkrētais pasākums ar nolūku uzlabot darba ņēmēju brīvas pārvietošanās tiesību izmantošanu saistībā ar papildpensiju shēmām.
- (5) Šīs direktīvas mērķis ir vēl vairāk veicināt darba ņēmēju mobilitāti starp dalībvalstīm, kas labojot papildpensijas tiesību iegūšanu un saglabāšanu minēto papildpensiju shēmu dalībniekiem.
- (6) Šī direktīva neattiecas uz papildpensijas tiesību iegūšanu un saglabāšanu darba ņēmējiem, kas pārvietojas vienas dalībvalsts robežās. Dalībvalstis var apsvērt savu valsts kompetenci izmantošanu, lai noteikumu, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu, attiecinātu arī uz tiem shēmu dalībniekiem, kuri maina darbu vienas dalībvalsts teritorijā.
- (7) Dalībvalsts var pieprasīt, lai aizejošie darba ņēmēji, kas pārceļas uz citu dalībvalsti, par to attiecīgi informētu savas papildpensiju shēmas.
- (8) Būtu jāņem vērā papildpensiju shēmu īpatnības un specifika, un tas, kā tās atšķiras dalībvalstīs un starp tām. Būtu pietiekami jāaizsargā jaunu shēmu ieviešana, pastāvošo shēmu ilgtspēja un pašreizējo pensiju shēmu dalībnieku gaidas un tiesības. Šajā direktīvā būtu arī īpaši jāņem vērā sociālo partneru nozīme papildpensiju shēmu izstrādē un īstenošanā.
- (9) Ar šo direktīvu netiek apšaubītas dalībvalstu tiesības organizēt savas pensiju sistēmas. Dalībvalstis saglabā pilnu atbildību par šādu sistēmu organizēšanu, un, transponējot šo direktīvu valsts tiesībās, tām nav pienākuma ieviest tiesību aktus, ar kuriem paredz izveidot papildpensiju shēmas.
- (10) Šī direktīva neierobežo sociālo partneru autonomiju, ja tie ir atbildīgi par pensiju shēmu izveidi un pārvaldību, ar noteikumu, ka tie var nodrošināt šajā direktīvā noteiktos rezultātus.
- (11) Šī direktīva būtu jāpiemēro visām papildpensiju shēmām, kas izveidotas atbilstīgi valsts tiesībām un praksei un ar kurām darba ņēmējiem piedāvā papildpensiju, piemēram, kolektīvajiem apdrošināšanas līgumiem, paaudžu solidaritātes pensiju shēmām, par ko vienojušās viena vai vairākas nozares vai sektori, fondētajām pensiju shēmām vai pensijas izmaksas garantijām, kas balstās uz uzkrājumiem kontos, vai jebkuriem kolektīviem vai citiem pielīdzināmiem pasākumiem.
- (12) Šī direktīva nebūtu jāpiemēro papildpensiju shēmām vai attiecīgā gadījumā to apakšshēmām, kas ir slēgtas tādā ziņā, ka nav pieejamas jauniem dalībniekiem, jo jaunu noteikumu ieviešana šādām shēmām varētu uzlikt nepamatotu slogu.
- (13) Direktīvai nebūtu jāietekmē maksātnespējas garantiju vai kompensācijas sistēmu regulējums, kuras nav daļa no tādās papildpensiju shēmas, kas ir saistīta ar darba tiesiskajām attiecībām, un kuru mērķis ir aizsargāt darba ņēmēju pensijas tiesības uzņēmuma vai pensiju shēmas maksātnespējas gadījumā. Šai direktīvai arī nebūtu jāietekmē valsts pensiju rezerves fondi.
- (14) Šī direktīva būtu jāpiemēro tikai tādām papildpensiju shēmām, kurās tiesības pastāv uz darba tiesisko attiecību pamata un ir saistītas ar pensijas vecuma sasniegšanu vai citu kritēriju izpildi, kā noteikts attiecīgajā shēmā vai valsts tiesību aktos. Šī direktīva neattiecas uz individuāliem pensiju apdrošināšanas līgumiem, izņemot tos, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Ja papildpensiju shēmām ir piesaistīti invaliditātes vai apgādnieka zaudējuma pabalsti, var paredzēt īpašus noteikumus, ar ko nosaka tiesības uz šādiem pabalstiem. Šī direktīva neietekmē spēkā esošās valsts tiesības un papildpensiju shēmu noteikumus attiecībā uz šādiem īpašiem noteikumiem.
- (15) Vienreizējs maksājums, kurš nav saistīts ar veiktajām iemaksām papildpensijas nodrošinājuma nolūkā, kuru maksā tieši vai netieši, izbeidzot darba tiesiskās attiecības, un kuru finansē vienīgi darba devējs, nebūtu jāuzskata par papildpensiju šīs direktīvas nozīmē.
- (16) Tā kā papildpensijas nodrošinājums daudzās dalībvalstīs kļūst par arvien nozīmīgāku līdzekli cilvēku dzīves līmeņa nodrošināšanai vecumā, būtu jāuzlabo nosacījumi tam, kā iegūst un saglabā pensijas tiesības, lai mazinātu šķēršļus darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai no vienas dalībvalsts uz citu.
- (17) Tas, ka dažās papildpensiju shēmās pensijas tiesības var tikt zaudētas, ja darba ņēmēja darba tiesiskās attiecības izbeidzas, pirms šī persona ir pabeigusi minimālo periodu dalībai shēmā ("tiesību nostiprināšanas periods") vai pirms tā ir sasniegusi minimālo vecumu ("tiesību nostiprināšanas vecums"), var liegt darba ņēmējiem, kuri pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu, iegūt atbilstīgas pensijas tiesības. Līdzīgas sekas var būt ilgam gaidīšanas periodam, kas nepieciešams, lai darba ņēmējs varētu kļūt par pensiju shēmas dalībnieku. Tāpēc šādi nosacījumi rada šķēršļus darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai. Turpretī minimālā vecuma prasības dalībai shēmā nerada šķērslī pārvietošanās brīvībai, un tādēļ tās šajā direktīvā nav aplūkotas.

⁽¹⁾ Padomes Direktīva 98/49/EK (1998. gada 29. jūnijs) par papildu pensijas tiesību saglabāšanu darbiniekiem un pašnodarbinātām personām, kas pārvietojas Kopienā (OV L 209, 30.4.1998., 46. lpp.).

- (18) Tiesību nostiprināšanas prasības nebūtu jāpielīdzina citiem nosacījumiem, kuri attiecas uz tiesību iegūšanu uz periodiski maksājamu pensiju izmaksas posmā, saskaņā ar valsts tiesībām vai dažu papildpensiju shēmu noteikumiem, it īpaši shēmās ar noteiktu iemaksu apmēru. Piemēram, aktīvas dalības shēmā periods, kas dalībniekam ir jāpabeidz pēc tiesību piešķiršanas uz papildpensiju, lai viņš vai viņa varētu pieprasīt savu pensiju periodiski maksājamās pensijas vai kapitāla summas izmaksas veidā, nav tiesību nostiprināšanas periods.
- (19) Ja darba tiesiskās attiecības izbeidz, pirms aizejošais darba ņēmējs ir uzkrājis nostiprinātās pensijas tiesības, un ja ieguldījuma risku, it īpaši shēmās ar noteiktu pensijas apmēru, uzņemšanas shēma vai darba devējs, shēmai būtu vienmēr jāatmaksā attiecīgā aizejošā darba ņēmēja pensijas iemaksas. Ja darba tiesiskās attiecības izbeidz, pirms aizejošais darba ņēmējs ir uzkrājis nostiprinātās pensijas tiesības, un ja ieguldījuma risku, it īpaši shēmās ar noteiktu iemaksu apmēru, uzņemšanas aizejošais darba ņēmējs, shēma var atmaksāt no šādām iemaksām iegūto ieguldījumu vērtību. Minētā vērtība var būt lielāka vai mazāka par aizejošā darba ņēmēja veiktajām iemaksām. Vai arī shēma var atmaksāt iemaksu kopsummu.
- (20) Aizejošajiem darba ņēmējiem vajadzētu būt tiesībām savas iegūtās pensijas tiesības atstāt kā atliktās pensijas tiesības tajā papildpensijas shēmā, kurā tās iegūtas. Attiecībā uz atlikto pensijas tiesību saglabāšanu aizsardzību var uzskatīt par līdzvērtīgu, it īpaši saistībā ar shēmu ar noteiktu iemaksu apmēru, ja aizejošajiem darba ņēmējiem piedāvā iespēju nostiprināto pensijas tiesību vērtību novirzīt uz papildpensiju shēmu, kas atbilst šīs direktīvas nosacījumiem.
- (21) Saskaņā ar valsts tiesībām un praksi būtu jāveic pasākumi, lai nodrošinātu atlikto pensijas tiesību vai to vērtības saglabāšanu. Minēto tiesību vērtība laikā, kad dalībnieks izstājas no shēmas, būtu jānosaka saskaņā ar valsts tiesībām un praksi. Koriģējot minēto pensijas tiesību vērtību, būtu jāņem vērā konkrētās shēmas veids, saņēmēju ar atliktajām tiesībām intereses, pārējo aktīvo shēmas dalībnieku intereses un pensionēto saņēmēju intereses.
- (22) Šī direktīva nerada pienākumu atliktajām pensijas tiesībām noteikt labvēlīgākus nosacījumus nekā aktīvo shēmas dalībnieku tiesībām.
- (23) Ja aizejošā darba ņēmēja nostiprinātās pensijas tiesības vai to vērtība nepārsniedz attiecināmo robežvērtību, ko noteikusi attiecīgā dalībvalsts, un, lai izvairītos no pārāk lielām administratīvām izmaksām saistībā ar to, ka jāpārvalda daudz mazvērtīgu atlikto pensijas tiesību, pensiju shēmām var dot izvēles iespēju nesaglabāt minētās nostiprinātās tiesības, bet aizejošajam darba ņēmējam samaksāt kapitāla summu, kas ir līdzvērtīga iegūto pensijas tiesību vērtībai. Atbilstīgos gadījumos pārvedamā kapitāla maksājuma vērtību būtu jānosaka saskaņā ar valsts tiesībām un praksi. Attiecīgā gadījumā dalībvalstīm būtu jānosaka šādu maksājumu robežvērtība, ņemot vērā darba ņēmēju sagaidāmo pensijas ienākumu atbilstību.
- (24) Šajā direktīvā neparedz nostiprināto pensijas tiesību kapitāla pārskaitīšanu. Tomēr, lai veicinātu darba ņēmēju mobilitāti starp dalībvalstīm, dalībvalstīm būtu jācenšas iespēju robežās un īpaši, kad tās ievieš jaunas papildpensiju shēmas, uzlabot nostiprināto pensijas tiesību kapitāla pārskaitīšanas iespējas.
- (25) Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/41/EK ⁽¹⁾, aktīvie shēmas dalībnieki un saņēmēji ar atliktajām tiesībām, kas izmanto vai gatavojas izmantot tiesības brīvi pārvietoties, būtu pēc pieprasījuma pienācīgi jāinformē par tiesībām uz papildpensiju. Ja shēmām ir piesaistīti apgādnieka zaudējuma pabalsti, arī apgādnieku zaudējušajiem saņēmējiem vajadzētu būt tādām pašām tiesībām uz informāciju kā saņēmējiem ar atliktajām tiesībām. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai noteikt, ka šāda informācija nav jāsniedz biežāk kā reizi gadā.
- (26) Ņemot vērā papildpensiju shēmu dažādību, Savienībai būtu tikai vispārīgi jānosaka sasniedzamie mērķi, un tādēļ direktīva ir vispiemērotākais tiesību instruments.
- (27) Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, sekmēt to, ka darba ņēmēji izmanto tiesības brīvi pārvietoties no vienas dalībvalsts uz citu, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tā mēroga un iedarbības dēļ šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šā mērķa sasniegšanai.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/41/EK (2003. gada 3. jūnijs) par papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūciju darbību un uzraudzību (OV L 235, 23.9.2003., 10. lpp.).

- (28) Ar šo direktīvu nosaka minimālās prasības, tādējādi dodot dalībvalstīm iespēju pieņemt vai saglabāt labvēlīgākus noteikumus. Šīs direktīvas īstenošanu nevar izmantot par pamatojumu, lai attaisnotu situācijas pasliktināšanos salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju katrā dalībvalstī.
- (29) Komisijai ne vēlāk kā sešus gadus pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā būtu jā sagatavo ziņojums par tās piemērošanu.
- (30) Saskaņā ar valstu noteikumiem, kas reglamentē papildpensiju shēmu veidošanu, dalībvalstis pēc sociālo partneru kopīga lūguma var piešķirt tiem pilnvaras īstenot šo direktīvu attiecībā uz tiem noteikumiem, kas ir saistīti ar koplīgumiem, ar noteikumu, ka dalībvalstīs veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tās jebkurā laikā var garantēt šajā direktīvā noteikto rezultātu sasniegšanu,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Priekšmets

Šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi, kuru mērķis ir sekmēt to, ka darba ņēmēji izmanto tiesības brīvi pārvietoties no vienas dalībvalsts uz citu, mazinot šķēršļus, kurus rada noteikti noteikumi par papildpensiju shēmām, kas saistītas ar darba tiesiskajām attiecībām.

2. pants

Darbības joma

1. Šī direktīva attiecas uz papildpensijas shēmām, izņemot tās shēmas, kurām piemēro Regulu (EK) Nr. 883/2004.

2. Šī direktīva neattiecas uz:

- a) papildpensiju shēmām, kas šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā ir pārtraukušas uzņemt jaunus aktīvus shēmas dalībniekus un kas paliek viņiem slēgtas;
- b) papildpensiju shēmām, kurām to finanšu situācijas saglabāšanas vai atjaunošanas nolūkā piemēro pasākumus – tostarp likvidācijas procedūru –, kas ietver saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai tiesu iestāžu izveidotu administratīvu struktūru intervenci. Šo izņēmumu neattiecinā uz laikposmu pēc intervences beigām;
- c) maksātspējas garantiju shēmām, kompensāciju shēmām un valsts pensiju rezerves fondiem; un
- d) ar vecuma pensijas nodrošinājumu nesaistītu vienreizēju darba devēja maksājumu darba ņēmējam, izbeidzot darba tiesiskās attiecības ar šo darba ņēmēju.
3. Šo direktīvu nepiemēro invaliditātes un/vai apgādnieka zaudējuma pabalstiem, kas ir piesaistīti papildpensiju shēmām, izņemot konkrētus 5. pantā un 6. pantā paredzētus noteikumus par apgādnieka zaudējuma pabalstiem.
4. Šo direktīvu piemēro tikai nodarbinātības posmiem pēc tās transponēšanas saskaņā ar 8. pantu.
5. Šī direktīva neattiecas uz papildpensijas tiesību iegūšanu un saglabāšanu darba ņēmējiem, kas pārvietojas vienas dalībvalsts robežās.

3. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

- a) “papildpensija” ir vecuma pensija, kā to paredz saskaņā ar valsts tiesībām un praksi izveidotas papildpensiju shēmas noteikumi;
- b) “papildpensiju shēma” ir jebkura arodpensiju shēma, kas izveidota saskaņā ar valsts tiesībām un praksi un ir saistīta ar darba tiesiskajām attiecībām, un ir paredzēta, lai nodrošinātu papildpensiju nodarbinātām personām;
- c) “aktīvi shēmas dalībnieki” ir darba ņēmēji, kuru pašreizējās darba tiesiskās attiecības viņiem nodrošina vai pēc iegūšanas nosacījumu izpildes, iespējams, viņiem nodrošinās tiesības uz papildpensiju saskaņā ar papildpensiju shēmas noteikumiem;
- d) “gaidīšanas periods” ir nodarbinātības laikposms pirms darba ņēmējs iegūst tiesības piedalīties papildpensiju shēmā, un tas ir noteikts valsts tiesībās vai shēmas noteikumos, vai to nosaka darba devējs;
- e) “tiesību nostiprināšanas periods” ir aktīvas dalības shēmā laikposms, pēc kura saskaņā ar valsts tiesībām vai papildpensijas shēmas noteikumiem, iestājas tiesības uz uzkrātajām papildpensijas tiesībām;
- f) “nostiprinātas pensijas tiesības” ir jebkuras tiesības uz uzkrāto papildpensiju – ja ir izpildīti iegūšanas nosacījumi, – saskaņā ar papildpensiju shēmas noteikumiem un attiecīgā gadījumā saskaņā ar valsts tiesībām;
- g) “aizejošs darba ņēmējs” ir aktīvs shēmas dalībnieks, kura pašreizējās darba tiesiskās attiecības izbeidzas citu iemeslu dēļ, nevis tādēļ, ka tas iegūst tiesības uz papildpensiju, un kurš pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu;

- h) "saņēmējs ar atliktajām tiesībām" ir iepriekš aktīvs shēmas dalībnieks, kam ir nostiprinātas pensijas tiesības papildpensiju shēmā, bet kas vēl nesaņem papildpensiju no šīs shēmas;
- i) "atliktās pensijas tiesības" ir nostiprinātas pensijas tiesības, kas saglabājas tajā shēmā, kurā tās uzkrājis saņēmējs ar atliktajām tiesībām;
- j) "atlikto pensijas tiesību vērtība" ir pensijas tiesību kapitāla vērtība, ko aprēķina saskaņā ar valsts tiesībām un praksi.

4. pants

Tiesību iegūšanas nosacījumi papildpensiju shēmās

1. Dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka:

- a) gadījumos, kad tiek piemērots tiesību nostiprināšanas periods vai gaidīšanas periods, vai abi, kopējais perioda ilgums aizejošajiem darba ņēmējiem nekādos apstākļos nepārsniedz trīs gadus;
- b) gadījumos, kad pensijas tiesību nostiprināšanai ir paredzēts minimālais vecums, aizejošajiem darba ņēmējiem tas nepārsniedz 21 gadu; un
- c) gadījumos, kad darba tiesiskās attiecības izbeidz, pirms aizejošais darba ņēmējs ir ieguvis nostiprinātas pensijas tiesības, papildpensiju shēma atmaksā iemaksas, ko veicis aizejošais darba ņēmējs vai kas veiktas aizejošā darba ņēmēja vārdā, saskaņā ar valsts tiesībām vai koplīgumiem, vai līgumiem, vai gadījumos, kad aizejošais darba ņēmējs uzņemas ieguldījumu risku, – vai nu veikto iemaksu kopsummu vai no šādām iemaksām iegūto ieguldījumu vērtību.

2. Dalībvalstīm ir iespēja atļaut, ka sociālie partneri var ar koplīgumu noteikt atšķirīgus noteikumus, ciktāl minētie noteikumi nodrošina ne mazāk labvēlīgu aizsardzību un nerada šķēršļus darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai.

5. pants

Atlikto pensijas tiesību saglabāšana

1. Ievērojot 3. un 4. punktu, dalībvalstis pieņem vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka aizejošo darba ņēmēju nostiprinātās pensijas tiesības var saglabāt tajā papildpensiju shēmā, kurā tās ir nostiprinātas. Šo tiesību sākotnējo vērtību 2. punkta vajadzībām aprēķina uz to brīdi, kad tiek izbeigtas aizejošā darba ņēmēja pašreizējās darba tiesiskās attiecības.

2. Dalībvalstis, ņemot vērā pensiju shēmas noteikumu un prakses īpatnības, pieņem vajadzīgos pasākumus, lai

nodrošinātu, ka aizejošo darba ņēmēju un apgādnieku zaudējušo personu atliktās pensijas tiesības vai to vērtības nosaka atbilstīgi aktīvo shēmas dalībnieku tiesību vērtībai vai atbilstīgi konkrētajā brīdī izmaksāto pensiju apmēra attīstībai, vai citādā veidā, kas tiek uzskatīts par taisnīgu, piemēram:

- a) ja pensijas tiesības papildpensiju shēmā ir uzkrātas kā tiesības uz nominālu summu – saglabājot atlikto pensijas tiesību nominālo vērtību;
- b) ja uzkrāto pensijas tiesību vērtība laika gaitā mainās – koriģējot atlikto pensijas tiesību vērtību, piemērojot:

i) papildpensiju shēmā iestrādātu procentu likmi vai

ii) ienākumu no ieguldījumiem, ko gūst papildpensiju shēma;

vai

- c) ja uzkrāto pensijas tiesību vērtību koriģē, piemēram, atbilstīgi inflācijas rādītājam vai algu līmenim – attiecīgi koriģējot atlikto pensijas tiesību vērtību saskaņā ar jebkādiem proporcionāliem ierobežojumiem, kas noteikti valsts tiesībās vai par kuriem vienojušies sociālie partneri.

3. Ja aizejošā darba ņēmēju nostiprināto pensijas tiesību vērtība nepārsniedz attiecīgās dalībvalsts noteikto robežvērtību, dalībvalstis var ļaut papildpensiju shēmām nesaglabāt aizejošā darba ņēmēja iegūtās tiesības, bet ar aizejošā darba ņēmēja apzinātu piekrišanu, tostarp attiecībā uz piemērojamām maksām, viņam samaksāt kapitāla summu, kas ir ekvivalenta iegūto pensijas tiesību vērtībai. Dalībvalstis informē Komisiju par piemēroto robežvērtību.

4. Dalībvalstis paredz iespēju, ka sociālie partneri var ar koplīgumu noteikt atšķirīgus noteikumus, ciktāl minētie noteikumi nodrošina ne mazāk labvēlīgu aizsardzību un nerada šķēršļus darba ņēmēju pārvietošanās brīvībai.

6. pants

Informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka aktīvie shēmas dalībnieki pēc pieprasījuma var saņemt informāciju par to, kā darba tiesisko attiecību izbeigšana ietekmētu viņu papildpensijas tiesības.

Konkrēti, sniedz informāciju par:

- a) papildpensijas tiesību iegūšanas nosacījumiem un to piemērošanas sekām pēc darba tiesisko attiecību izbeigšanas;

b) iegūto pensijas tiesību vērtību vai iegūto pensijas tiesību novērtējumu, kas veikts ne agrāk kā 12 mēnešus pirms informācijas pieprasīšanas dienas;

c) nosacījumiem, kas reglamentē turpmākās darbības ar atliktajām pensijas tiesībām.

Ja shēmā ir atļauta agrīna piekļuve nostiprinātajām pensijas tiesībām, veicot kapitāla summas izmaksu, sniegtā informācija ietver arī rakstisku paziņojumu, ka dalībniekam būtu jāapsver iespēja konsultēties par iespējām šo kapitāla summu ieguldīt vecuma pensijas nodrošinājumā.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka saņēmēji ar atliktajām tiesībām pēc pieprasījuma saņem informāciju par:

a) viņu atlikto pensijas tiesību vērtību vai atlikto pensijas tiesību novērtējumu, kas veikts ne agrāk kā 12 mēnešus pirms informācijas pieprasīšanas dienas, un

b) nosacījumiem, kas reglamentē darbības ar atliktajām pensijas tiesībām.

3. Attiecībā uz apgādnieka zaudējuma pabalstiem, kas ir piesaistīti papildpensiju shēmām, 2. punktā minēto attiecina uz apgādnieku zaudējušiem saņēmējiem saistībā ar apgādnieka zaudējuma pabalstu izmaksu.

4. Informāciju sniedz skaidri izklāstītu, rakstiski un saprātīgā laikposmā. Dalībvalstis var paredzēt, ka šāda informācija jāsniedz ne biežāk kā reizi gadā.

5. Šajā pantā minētie pienākumi neskar papildpensijas kapitāla uzkrāšanas institūciju pienākumus atbilstīgi Direktīvas 2003/41/EK 11. pantā minētajiem noteikumiem un papildina tos.

7. pants

Minimālās prasības un standartu nepazemināšana

1. Dalībvalstis var pieņemt vai uzturēt spēkā tādas noteikumus par darba ņēmēju papildpensijas tiesību iegūšanu, aizejošo darba ņēmēju papildpensijas tiesību saglabāšanu un aktīvo shēmas dalībnieku un saņēmēju ar atliktajām tiesībām uz informāciju, kas ir labvēlīgāki nekā šajā direktīvā paredzētie noteikumi.

2. Šīs direktīvas transponēšana nekādā gadījumā nav par pamatojumu tam, lai dalībvalstīs ierobežotu esošās tiesības iegūt un saglabāt papildpensijas vai shēmas dalībnieku vai saņēmēju tiesības uz informāciju.

8. pants

Transponēšana

1. Līdz ... (*) dalībvalstis pieņem normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, vai arī nodrošina, ka līdz minētajai dienai sociālie partneri ievieš vajadzīgos noteikumus, izmantojot nolīgumu. Dalībvalstīm jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai tās varētu nodrošināt rezultātus, kas jāasniedz ar šo direktīvu. Dalībvalstis par šādiem pasākumiem nekavējoties informē Komisiju.

2. Kad dalībvalstis pieņem 1. punktā minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce.

9. pants

Ziņošana

1. Līdz ... (**) dalībvalstis Komisijai paziņo visu pieejamo informāciju par šīs direktīvas piemērošanu.

2. Līdz ... (***) Komisija sagatavo ziņojumu par šīs direktīvas piemērošanu un to iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.

10. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

11. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

...

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs

...

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

...

(*) OV: lūgums ievietot datumu - 4 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas.

(**) OV: lūgums ievietot datumu - 5 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas.

(***) OV: lūgums ievietot datumu - 6 gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas.

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

I. IEVADS

Komisija 2005. gada 20. oktobrī pieņēma priekšlikumu Direktīvai par papildpensiju tiesību pārvietojamības uzlabošanu.

Pēc tam, kad Eiropas Parlaments 2007. gada 20. jūnijā bija pieņēmis savu atzinumu ⁽¹⁾ pirmajā lasījumā, Komisija pieņēma grozītu priekšlikumu, ar ko tā iepazīstināja 2007. gada 15. oktobrī ⁽²⁾. Grozītajā priekšlikumā Komisija iekļāva daudzus parlamentārus grozījumus un arī ņēma vērā Padomē notikušās diskusijas. Grozītajā priekšlikumā galvenā uzmanība tika pievērsta tiesību iegūšanai un saglabāšanai, neiekļaujot pārvedamības aspektu.

Ekonomikas un sociālo lietu komiteja sniedza atzinumu 2006. gada 20. aprīlī ⁽³⁾.

Padome 2013. gada 20. jūnijā vienojās par vispārēju pieeju ⁽⁴⁾.

Pēc neoficiālām sarunām likumdevēji 2013. gada 26. novembrī panāca pagaidu vienošanos, lai panāktu agrīnu otrā lasījuma vienošanos.

Padome 2013. gada 16. decembrī panāca politisku vienošanos par nostāju pirmajā lasījumā ⁽⁵⁾.

II. MĒRĶIS

Direktīvas projekta mērķis ir atvieglot darba ņēmēju mobilitāti starp dalībvalstīm, uzlabojot shēmas dalībnieku papildpensiju tiesību iegūšanu un saglabāšanu.

III. PADOMES PIRMĀ LASĪJUMA NOSTĀJAS GALVENO IEZĪMJU ANALĪZE

A. *Procedūras konteksts*

Balstoties uz Komisijas grozīto priekšlikumu, Eiropas Parlaments un Padome ir risinājuši sarunas ar mērķi panākt vienošanos Padomes pirmā lasījuma nostājas posmā ("agrīna otrā lasījuma vienošanās"). Padomes nostājas teksts atbilst abu likumdevēju panāktajam kompromisam.

B. *Galveno jautājumu apkopojums*

1. *Juridiskais pamats*

Juridiskais pamats, kas izvēlēts Padomes pirmā lasījuma nostājā atspoguļotajā kompromisa tekstā, ir LESD 46. pants.

2. *Darbības joma un "aizejoša darbinieka" definīcija (2. pants, 3. panta g) punkts un 6. apsvērumi)*

Kompromisa tekstā ir paredzēts, ka direktīva attiecas uz aizejošiem darbiniekiem, kas pārvietojas starp dalībvalstīm. Tā neattieksies uz darbiniekiem, kas pārvietojas vienā dalībvalstī. Tomēr 6. apsvērumā ir minēts, ka dalībvalstis var apsvērt savu valsts kompetenču izmantošanu, lai noteikumu, ko piemēro saskaņā ar šo direktīvu, attiecinātu arī uz tiem shēmas dalībniekiem, kuri maina darbu vienas dalībvalsts teritorijā.

⁽¹⁾ 10933/07.

⁽²⁾ 13857/1/07 REV 1.

⁽³⁾ SOC/217.

⁽⁴⁾ 11459/13.

⁽⁵⁾ 17221/13 ADD 1.

Turklāt kompromisa tekstā ir precizēts, ka direktīvu attiecina tikai uz tiem nodarbinātības periodiem, kas sākas pēc tās īstenošanas. To neattiecina uz pensiju shēmām, uz kurām attiecas Regula (EK) Nr. 883/2004, nedz arī uz shēmām, kuras vairs nepieņem jaunus aktīvus dalībniekus, vai shēmām, uz ko attiecas tādi pasākumi kā likvidācijas procedūra. To neattiecina arī uz maksātnespējas garantiju shēmām, kompensāciju shēmām, valsts rezerves fondiem vai vienreizējiem maksājumiem, kas nav saistīti ar pensijas nodrošinājumu. Invaliditātes pabalsti arī neietilpst tās darbības jomā. Dažus noteikumus attiecībā uz iegūto un potenciālo pensijas tiesību saglabāšanu (5. pants) un informāciju (6. pants) piemēro apgādnieka zaudējuma pabalstiem, kas citādi neietilpst darbības jomā.

3. Pensijas tiesību aizsardzība (4. un 5. pants un 23. apsvērums)

Kompromisa tekstā, kas izklāstīts pirmā lasījuma nostājā, nosacījumi, ar kuriem reglamentē pensijas tiesību iegūšanu, tiek pastiprināti, lai gadījumos, kad piemēro piešķiršanas periodu un/vai gaidīšanas periodu, kopējais apvienotais laikposms nepārsniegtu trīs gadus. Minimālais piešķiršanas vecums nepārsniedz 21 gadu.

Attiecībā uz iegūto pensijas tiesību saglabāšanu kompromisa teksts paredz valsts mēroga pasākumus, lai nodrošinātu, ka aizejošo darbinieku iegūtās pensijas tiesības var palikt tajā shēmā, kurā tās iegūtas. Tomēr shēmās ir paredzēta arī iespēja darbiniekam izmaksāt kapitāla summu līdz konkrētai valstī noteiktai robežvērtībai un ar darbinieka apzinātu piekrišanu, tostarp attiecībā uz spēkā esošajām maksām. Kā skaidrots 23. apsvērumā, mērķis ir izvairīties no pārāk augstām administratīvām izmaksām, ko rada daudz nelielas vērtības potenciālo tiesību pārvaldīšana; no otras puses, dalībvalstīm nosakot kapitāla summu izmaksas robežvērtību, būtu jāņem vērā darba ņēmēju sagaidāmo pensijas ienākumu atbilstība.

Kompromisa tekstā ir paredzēts, ka aizejošo darbinieku un apgādnieku zaudējošo personu potenciālās pensijas tiesības vai to vērtības nosaka atbilstīgi aktīvo shēmas dalībnieku tiesību vērtībai vai atbilstīgi pašreizējo pensijas pabalstu maksājumu attīstībai, vai izmantojot citus līdzekļus, kuru izmantošanu uzskata par taisnīgu.

4. Informācija (6. pants)

Ar kompromisa tekstu arī tiek uzlabotas aktīvo shēmas dalībnieku, kā arī potenciālo saņēmēju un apgādnieku zaudējošo personu tiesības uz informāciju. Dalībvalstis nodrošina, ka aktīvie shēmas dalībnieki pēc pieprasījuma var saņemt informāciju par to, kā darba attiecību izbeigšana ietekmētu viņu pensijas tiesības. Ja shēmā ir atļauta agrīna piekļuve iegūtajām pensijas tiesībām, veicot kapitāla summas izmaksu, sniegtā informācija ietver arī rakstisku paziņojumu, ka shēmas dalībniekam būtu jāapsver iespēja ņemt vērā ieteikumu šo kapitāla summu ieguldīt pensijas nodrošinājumā.

Potenciālie saņēmēji pēc pieprasījuma saņem arī informāciju par viņu potenciālo tiesību vērtību un par nosacījumiem attiecībā uz darbībām ar tām. Saskaņā ar direktīvu apgādnieku zaudējušajiem saņēmējiem arī ir tiesības uz informāciju par apgādnieka zaudējuma pabalstiem, kas saistīti ar papildu pensijas shēmām.

5. Transponēšana (8. pants)

Kompromisa tekstā ir paredzēts četru gadu pārejas laikposms no pieņemšanas dienas.

6. Ziņošana (9. pants)

Kompromisa tekstā ir iekļauta šāda ziņošanas kārtība: dalībvalstis ziņo Komisijai par direktīvas piemērošanu piecos gados pēc tās stāšanās spēkā. Pēc gada Komisija ziņo Eiropas Parlamentam, Padomei un Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai par direktīvas piemērošanu.

IV. NOSLĒGUMS

Padomes nostāja pirmajā lasījumā atbilst kompromisam, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja Komisija. Šis kompromiss ir apstiprināts Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas (EMPL) priekšsēdētājas vēstulē Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam (vēstule datēta ar 2013. gada 9. decembri). Minētajā vēstulē priekšsēdētāja norādīja, ka viņa ieteiks EMPL komitejas locekļiem un pēc tam plenārsēdes dalībniekiem, lai tie Eiropas Parlamenta otrajā lasījumā bez grozījumiem pieņemtu Padomes nostāju pirmajā lasījumā, kad to būs pārbaudījuši abu iestāžu juristi lingvisti.

EUR-Lex (<http://new.eur-lex.europa.eu>) piedāvā tiešu bezmaksas piekļuvi Eiropas Savienības tiesību aktiem. Šajā vietnē iespējams iepazīties ar *Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi*, un tajā ir iekļauti arī līgumi, tiesību akti, tiesu prakse un sagatavošanā esošie tiesību akti.

Lai uzzinātu vairāk par Eiropas Savienību, skatīt: <http://europa.eu>

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV